

OBSAH

ÚVOD	7
1 PSYCHODIDAKTIKA V KONTEXTOCH SPROSTREDKOVANÉHO A ZMYSLUPLNÉHO UČENIA	9
1.1	Východiská sprostredkovania vo vyučovaní 11
1.2	Didaktický rozmer teórie sprostredkovania 16
1.2.1	Zásady sprostredkovaného učenia 18
1.2.2	Prechod od tradičného vyučovania k sprostredkovanému učeniu 24
1.2.3	Uplatňovanie princípov sprostredkovania vo vyučovaní 37
1.3	Východiská zmysluplného učenia – učenie ako aktívny a zmysluplný proces 46
1.4	Didaktický rozmer teórie zmysluplného – receptívneho učenia 51
1.4.1	Mentálne mapy vo vyučovaní pedagogiky ako nástroj zmysluplného učenia 64
2 KOGNÍCIA A METAKOGNÍCIA	76
2.1	Úroveň kognície a možnosti jej rozvíjania Rozvoj (meta)kognitívnych funkcií pri práci s chybou 76
2.1.1	Kognícia a rozvoj kognitívnych funkcií 76
2.1.2	Teórie kognitívneho vývinu 80
2.1.2.1	Kognitívny vývin podľa J. Piageta 80
2.1.2.2	L. S. Vygotskij – Teória zóny najbližšieho vývinu 84
2.1.3	Rozvoj úrovne kognície v procese učenia a vyučovania 88
2.1.4	Rozvoj (meta)kognitívnych funkcií pri práci s chybou 92
2.1.4.1	Fázy práce s chybou 94
2.2	Metakognícia a metakognitívne procesy žiacov 97
2.2.1	Metakognícia 97
2.2.1.1	Interpretácia pojmu metakognícia 100
2.2.1.2	Model metakognície Johna H. Flavella 101
2.2.1.2.1	Podoby metakognície 101
2.2.1.3	Metakognícia ako súčasť autoregulácie 106

2.2.1.3.1	Autoregulácia a metakognícia, metakognitívne stratégie	106
2.2.1.3.2	Autoregulácia a metakognícia, motivácia	109
2.2.2	Hierarchia metakognitívnych procesov	110
2.2.2.1	Výskumný program metakognitívneho monitorovania predvedomostí	111
2.2.3	Metakognitívne stratégie	112
3	KOGNITÍVNE ŠTÝLY, ŠTÝLY UČENIA A VYUČOVACIE ŠTÝLY Z ASPEKTU ŠKOLSKEJ ÚSPEŠNOSTI	115
3.1	Kognitívne štýly a štýly učenia edukantov	115
3.2	Učebný štýl a vyučovacie štýly učiteľa (učiteľova individuálna koncepcia vyučovania)	123
4	VÝSLEDKY VZDELÁVANIA V KONTEXTE INDIVIDUÁLNYCH OSOBITOSTÍ EDUKANTA	133
4.1	Výsledky vzdelávania v kontexte kvality vzdelávania založenej na akceptácii individuálnych osobitostí edukanta	133
4.2	Niektoré charakteristiky osobnosti edukanta ako premenné dosiahnutia výsledkov vzdelávania a školskej úspešnosti	153
5	ODBOROVÁ DIDAKTIKA V KONTEXTE PSYCHODIDAKTICKEJ A NEURODIDAKTICKEJ PARADIGMY	161
5.1	Oborová didaktika literárni výchovy v perspektíve psychodidaktických a neurodidaktických paradigmat	161
5.1.1	Četba, čtení a interpretace textu – stávající definice a pojetí	163
5.1.2	Neuropsychologie – perspektivy oboru	165
5.1.3	Neuropsychologické výzkumy funkční konektivity jazykových oblastí mozku	169
5.1.4	Vztah kognitivní a emocionální aktivity v recepci uměleckého textu a hypotéza somatických markerů	176
5.2	Možnosti výuky syntaktických struktur prostřednictvím obrazového materiálu ve výuce dějepisu: Příspěvek k transformaci obsahu v psychodidaktické úrovni	182

5.2.1	Zprostředkování a zpřístupňování vzdělávacích obsahů	184
5.2.1.1	Specifika didaktické transformace v sociálně humanitních předmětech	185
5.2.1.2	Dějepisné kompetence žáků a Panofského analýza	188
5.2.1.3	Řízená nebo neřízená práce s obrazovým materiálem?	191
5.2.2	Od referenčních vztahů ke specifickým metakognitivním znalostem a zkušenostem	193
5.2.3	Začlenění ikonografické analýzy do výuky – nástin průběhu v praxi	196
5.3	Štruktúrovanie učiva prostredníctvom jednotlivých stratégií spracovávanía textu	200
5.3.1	Tradičný a moderný prístup k učeníu a jednotlivé stratégie spracovávanía textu	205
5.3.2	Mentálna mapa	211
5.3.2.1	Význam a využitie mentálnych máp	218
5.3.2.2	Hodnotenie mentálnych máp	220
6	ŽIACKE PREKONCEPCIE A DYNAMICKÉ DIAGNOSTIKOVANIE VO VYUČOVACOM PROCESE	221
6.1	Psychodidaktický koncept žiackych prekonceptíí	221
6.1.1	Teoretické východiská žiackych prekonceptíí	222
6.1.2	Pedagogicko-didaktický prístup k detským prekonceptiám	228
6.1.2.1	Proces vytvárania pojmov a predstáv u detí	229
6.1.2.2	Fázy práce s prekonceptiami	230
6.1.2.3	Metódy zisťovania žiackych prekonceptíí a diagnostika žiakovho poňatia učiva	237
6.2	Náhl'ad do dynamickej a statickej diagnostiky	241
7	ABSENCE SMYSLU ŽIVOTA JAKO PSYCHODIDAKTICKÝ PROBLÉM VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU	249
7.1	Absence smyslu jako psychický problém	250
7.2	Absence smyslu jako didaktický problém	253
7.3	Absence religia	256
7.3.1	Absence jako nebezpečí fundamentalismu	257
	ZÁVER	259
	LITERATÚRA	260
	RESUMÉ	288